

УДК 338.4:637.1(477)

Новаленко Н.О., старший викладач

Коба К.Ю., студент

Бойчук С.П., студент

Вінницький національний аграрний університет

**СТАН РОЗВИТКУ МОЛОЧНОЇ ПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ У
ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ***Зроблено аналіз стану розвитку молокопереробної галузі у Вінницькій області.**Ключові слова: молоко, переробка.*

Одним із вагомих донорів молочної продукції для інших регіонів України була і залишається Вінницька область. У регіоні виробляється 6,76% молока від загального обсягу виробництва в Україні, або на 110,9 тис. тонн більше проти власних раціональних потреб. За кількістю виробленого молока регіон займав 1 місце (у 2009 р.), піднявшись з 5 місця, яке займав у 2003 р.

У 2007 р. була прийнята Галузева програма розвитку молочного скотарства України до 2015 року. Стратегія регіонального розвитку Вінницької області на період до 2015 р. розроблена на виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 21 липня 2006 р. № 1001 "Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 р.". Це має надати можливість забезпечити подальший розвиток агропромислового комплексу з 3% щорічним темпом приросту. У 2015 р. обсяги валової продукції сільського господарства повинні скласти 5,1 млрд. або 81%.

Ринок молока та молочної продукції і його регіональні складові є одним із найважливіших сегментів продовольчого ринку, від ефективного функціонування якого залежить забезпечення населення необхідними продуктами харчування.

Метою статті є аналіз стану розвитку молочної переробної галузі Вінниччини та обґрунтування пропозицій щодо його удосконалення.

Дослідження показали, що для молокопродуктового підкомплексу Вінницької області, порівняно з іншими регіонами, характерні кращі показники щодо обсягів виробництва молока, в тому числі на душу населення, нижчі темпи скорочення поголів'я ВРХ, корів та їх продуктивності, ніж у цілому по країні, розвинута молочна промисловість, швидша адаптація до ринкових умов.

Дослідження використання ресурсів молока, зокрема, динаміки показників його товарності, що характеризують ринкову спрямованість виробництва, виявило різкий ріст товарності молока в господарствах населення регіону з 23 до 71%. Це свідчить про вичерпність ресурсів сировини у цій категорії господарств і різке обмеження власного споживання. Водночас в регіоні спостерігається зростання пріоритету переробних підприємств як каналу реалізації молока товаровиробниками.

Прогноз основних параметрів розвитку ринку молока та молочної продукції на період 2006-2015 рр. передбачає поліпшення забезпечення ними населення Вінницької області. Спеціалісти стверджують, що при раціональному використанні наявного виробничого потенціалу молочного скотарства регіону виробництво молока в усіх категоріях господарств у 2015 р. становитиме 1102,7 тис. тонн. Такий обсяг молока дає можливість довести фонд споживання молока та молочної продукції (в перерахунку на

молоко) до 595,9 тис. тонн, що в розрахунку на душу населення становитиме 357 кг. Доведено, що із зростанням доходів рівень споживання молока та молочної продукції збільшуватиметься до рівня біологічно необхідної норми.

Для швидкого нарощування молочного поголів'я корів запропоновано відтворення тваринницьких ферм у сільськогосподарських підприємствах шляхом разової закупівлі телиць або нетелей у племінних господарствах регіону та України.

Якість та безпека молока та молочної продукції стають основними критеріями сучасного споживача. Для підвищення якості молочної сировини в сільськогосподарських підприємствах пропонується застосування комплексної системи управління якістю, якою передбачається впровадження науково обгрунтованої системи заходів, застосування методів і засобів, спрямованих на забезпечення необхідного рівня якості молока та постійного поліпшення його на всіх стадіях – виробництва, зберігання, транспортування та реалізації.

Дослідження доводять необхідність виробництва екологічно чистого молока, в першу чергу для потреб дитячого харчування як в Україні, так і у Вінницькій області зокрема. Виробництво його ускладнюється відсутністю відповідної правової бази, технічного регламенту та інформаційного забезпечення як виробників, так і споживачів. Першочерговим завданням є прийняття закону про екологічне сільське господарство. Розрахована потреба в екологічно чистому молоці для виробництва дитячого харчування становить для Вінницької області в 2010 р. 4,3 тис. тонн, в 2015 р. – 4,2, для України – відповідно 120,6 та 119,6 тис. тонн.

Забезпечення якості і безпечності молока на усіх стадіях його виробництва особливо важливе для Вінниччини, адже в домогосподарствах заготовляють більше 70% усіх обсягів. А молокозаводи надають перевагу сировині з сільгоспідприємств через її контрольованість. Аби завантажити підприємства галузі і дати можливість селянам заробити, облдержадміністрація області розпорядилася максимально розширити мережу заготівельних пунктів, які б були обладнані лабораторіями та відповідними комунікаціями. Але в області з 551 встановлених молокоприймальних пунктів функціонують лише 363. За участю бюджетних коштів створено 64 пункти.

Прийом «лівого» молока загрожує молокозаводам не тільки штрафними санкціями, а навіть закриттям за порушення санітарних вимог. Такі заходи сприятимуть підвищенню якості молочних продуктів, безпеці споживачів, а також ліквідації «тіньових схем».

Нелегальній заготівлі молока обласна влада оголосила «війну». Правоохоронцям доручено викоринити стихійну «заготівлю на колесах», адже серед «домішок», окрім звичних води, солі, соди, зустрічається ще й пральний порошок, інші миючі засоби. Отже, якість сировини, значно «кульгає». Відомо, що через молоко передається 30 хвороб, небезпечних для людини. Проте мало дорікати селянам за безвідповідальне ставлення до своєї продукції, потрібно створити відповідні умови та налагодити контроль за збором сировини. Достатньо дотримуватися Закону «Про молоко і молочну продукцію».

На території області працює 17 молокопереробних підприємств (табл. 1).

ТОВ, «Люстдорф» - один із лідерів молочного ринку України. ТОВ «Люстдорф» має чотири торгові марки: «На здоров'я», «Селянське», «Буренка», «Тотоша», які є широко відомі споживачам.

Таблиця 1. Список молокозаводів Вінницької області (економічно активних)

№ п/п	Підприємство	Потужності (тонн молока за добу)
1	ПАТ „Бершадьмолоко”	300
2	Вапнярська філія ТОВ „ІНТЕР ФУД”	150
3	Крижопільська філія ТОВ „ІНТЕР ФУД”	200
4	ВАТ „Вінницький міськмолокозавод”	160
5	ТОВ „Гайсинський молокозавод”	70
6	ТОВ „Люстдорф” м.Іллінці	300
7	ПраТ „Літинський молокозавод”	200
8	ТОВ „Мог.-Под. молокозавод”	90
9	ТОВ „Погребищен. Маслосирзавод”	60
10	СТ „Піщанський сир завод”	30
11	ТОВ „Теплицький молокозавод”	90
12	ПраТ „Тростянецький молокозавод”	75
13	Тульчинська філія ТОВ „ІНТЕР ФУД”	150
14	ПраТ „Шаргородський. Маслозавод”	175
15	ПраТ „Ямпільський маслосирзавод”	100

Потужність компанії дозволяє переробляти близько 350 тонн молока за добу. Компанія виготовляє близько 40 найменувань молочної продукції. Стабільність, висока якість продукції стала візитною карткою підприємства і завоювало заслужену довіру в споживачів.

ВАТ „Літинський молокозавод” після постійних реконструкцій і оновлення сировино – технічної бази виробляє продукцію, яка за своєю якістю і дизайну не поступається світовим аналогам. Основним видом діяльності підприємства на сьогодні є виробництво сичужних, плавлених і пасто видних сирів, солодко – вершкового масла, сухого молока і сироватки. Всі вони виготовляються відповідно технологічним інструкціям з прийнятими технічними вимогами.

Проте в області є ряд молочних підприємств, які не знаходять нішу на молочному ринку через низьку якість сировини, погане технічне оснащення, що не дозволяє одержувати молочну продукцію за сучасними вимогами. До них можна віднести Оратівський, Хмільницький молокозаводи, Піщанський сирзавод.

Висновок. Удосконалення роботи молокопереробних підприємств необхідно проводити в напрямі нарощування виробництва конкурентноспроможної молочної продукції, поліпшення її асортименту та гарантування якості з метою задоволення

попиту в молочних продуктах на внутрішньому і зовнішньому ринках; переходу до комплексних, ресурсозберігаючих безвідходних технологій з ефективною переробкою вторинних ресурсів; встановлення взаємовигідних довгострокових відносин із товаровиробниками молочної сировини.

Література

1. Вітлінський В. В. Моделювання економіки: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2003. – 408 с.
 2. Глібов Р. В. Резерви підвищення конкурентоздатності товаровиробників молока // Економіка АПК. – 2004. – № 2. – С. 122-129.
 3. Ільчук М. М. Ефективне функціонування молокопродуктового підкомплексу України. – К.: Нічлава, 2004. – 312 с.
 4. Підлужна Н. Роль інтеграційних процесів у підвищенні ефективності молокопродуктового підкомплексу АПК // Економіка України. – 2004. – № 3. – С. 60-67.
 5. Погорельська В. І. Сільське господарство Вінниччини за 2008 рік: Статистичний збірник. – Вінниця: Держкомстат ГУС у Вінницькій області, 2009. – 426 с.
 6. <http://loostdorf.com/home/>
 7. http://www.bilozgar.com.ua/o_nas/tehnologii/
 8. <http://www.vininvest.gov.ua/ukr/business/business.php>
-

Summary

**Development of suckling processing industry status is in the Vinnytsya area /
Novalenko N.O., Koba K.U., Boychuk S.P.**

The article puts for a purpose: to do the analysis of development of suckling processing industry status in the Vinnytsya area.

Keywords: milk, processing.